

Sygn. akt IV Kow 303/15

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział IV Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Mirosław Gajek

po rozpoznaniu sprawy **Z. M.**

z urzędu

w przedmiocie **zawieszenia postępowania wykonawczego**

na podstawie art. 3 § 2 kkw

postanawia:

stwierdzić swą niewłaściwość i przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie XIV Wydziałowi Karnemu Wykonawczemu, jako miejscowo właściwemu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2014 roku, (...), Sąd Rejonowy w Częstochowie przekazał Sądowi Penitencjarnemu – Sąd Okręgowy Kielce, jako właściwemu miejscowo i rzeczowo, do wykonania wyroku sprawę III K 1473/98 tego Sądu dotyczącą Z. M. w celu wydania postanowienia w przedmiocie zawieszenia postępowania wykonawczego.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 12 marca 1999 roku w sprawie III K 1473/98 Z. M. została skazana na karę 5 lat pozbawienia wolności. Skazana została osadzona w placówce penitencjarnej w przedmiotowej sprawie. Z uwagi na zły stan jej zdrowia Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział VII Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych udzielił jej przerwy w karze, którą następnie wielokrotnie przedłużał. Z uwagi na utrzymującą się w dalszym ciągu przeszkodę w zakresie możliwości wykonywania kary, tj. stan zdrowia zwrócił się do Sądu, który wyrokował w sprawie o podjęcie czynności zmierzających do zawieszenia postępowania wykonawczego. Uznając się niewłaściwym i przekazując sprawę tutaj, Sądowi Sąd Rejonowy w Częstochowie argumentował m. in. iż z treści art. 242 § 4 kkw należy wnioskować, iż określenie „sąd” użyte w art. 15 kkw stosuje się odpowiednio do sądu penitencjarnego. Sąd penitencjarny może zawiesić postępowanie wykonawcze w całości lub w części. W niniejszej sprawie z uwagi na stan postępowania wykonawczego, po wprowadzeniu kary do wykonania i udzieleniu skazanej kolejnej przerwy w odbywaniu kary, istnieje obecnie właściwość sądu penitencjarnego do orzekania w przedmiotowej kwestii. Skazana zamieszkuje obecnie pod adresem (...), który jest objęty właściwością Sądu Okręgowego Kielce.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie stwierdzić należy, że ustalenia Sądu Rejonowego w Częstochowie co do miejsca stałego pobytu są dowolne gdyż Z. M. nie przebywa pod adresem (...). Z jej pisma z dnia 10 grudnia 2014 roku (k. 1309) wynika, iż pod w/w adresem przebywała czasowo tj. w okresie od 2011 roku do marca 2014 roku, a jej stałe miejsce pobytu znajduje się w (...) pod adresem (...) i tam przebywa nieprzerwanie od marca 2014 roku. Gdyby nawet przyjąć, że ustalenia tego Sądu w zakresie miejsca pobytu są prawidłowe, to zgodnie z dyspozycją art. 3 § 1 zd. 2 kkw, sądem miejscowo i rzeczowo właściwym w sprawie byłby sąd równorzędny czyli odpowiedni sąd rejonowy. Sąd penitencjarny takim sądem nie jest.

Postanowienie, jak i uzasadnienie orzeczenia dowodzi, iż Sąd dowolnie interpretuje uregulowania ustawowe w zakresie właściwości miejscowej i rzeczowej sądów w postępowaniu wykonawczym.

Na wstępie należy wyjaśnić, że wykonanie wyroku nie sprowadza się wyłącznie do wykonania kary pozbawienia wolności ale obejmuje również wszystkie inne rozstrzygnięcia w nim zawarte, tj. m. in. karę grzywny, środki karne, środki probacyjne, koszty sądowe, przesłanie informacji do KRK, zatarcie skazania itd. Dla ich realizacji poszczególne organy postępowania wykonawczego (art. 2 kkw), a zatem również sąd I instancji, podejmują działania o charakterze organizacyjno – administracyjnym, w tym wydają stosowne zarządzenia i decyzje.

W toku tak rozumianego postępowania wykonawczego zachodzi potrzeba wydawania orzeczeń – postanowień modyfikujących wykonanie poszczególnych rozstrzygnięć zawartych w wyroku, które konkretny sąd wykonawczy dokonuje z urzędu bądź na wniosek stron (vide art. 19 § 1 kkw) np. poprzez zarządzenie wykonania kary, zwolnienie z reszty kary, orzeczenie kary zastępczej, przedawnienie wykonania kary. Kodeks przewiduje również potrzebę wydawania orzeczeń służących innym celom jak np. odroczeniu wykonania kary, przerwie w karze, rozłożeniu grzywny na raty, umorzeniu grzywny, kosztów postępowania itd. Wydanie tego typu postanowień w postępowaniu wykonawczym poprzedzone jest przeprowadzeniem tzw. postępowań incydentalnych w oparciu o unormowania zawarte w przepisach art. 18 – 24 kkw, a w pozostałym zakresie w oparciu o przepisy kodeksu postępowania karnego (vide art. 1 § 2 kkw).

Zgodnie z dyspozycją art. 3 § 1 kkw sądem wyłącznie właściwym do wykonania wszelkich czynności w tak rozumianym postępowaniu wykonawczym jest sąd I instancji (sąd rejonowy i sąd okręgowy), który wydał wyrok w I instancji bądź w którego okręgu skazany ma miejsce stałego pobytu. Sąd ten jako dysponent postępowania wykonawczego jest również właściwy do zawieszenia postępowania wykonawczego w całości lub w części.

Tak rozumianym sądem I instancji nie jest sąd penitencjarny, który jest sądem szczególnym i którego właściwość zgodnie z dyspozycją art. 3 § 2 kkw jest ograniczona do spraw wskazanych w ustawie. Do tej kategorii spraw należy również postępowanie o przerwę w karze. Odmienne niż w § 1 ustawodawca nie użył określenia „miejsca stałego pobytu”, a posłużył się zwrotem „przebywania skazanego”. Trudno bowiem pobyt skazanego w zakładzie karnym – a w stosunku do tej grupy osób jest zastrzeżona właściwość sądu penitencjarnego – postrzegać jako miejsce ich stałego pobytu, które przecież zgodnie z definicją zawartą w art. 25 kc jest oparte na zamiarze i woli. Także i od tej zasady ustawodawca wprowadza odstępstwa ustalając właściwość innych sądów w wypadku „gdy ustawa stanowi inaczej” (vide np. art. 153 § 3 kkw, art. 163 § 1 kkw).

Przepis art. 242 § 4 kkw, który upoważnia sąd penitencjarny do zawieszenia postępowania wykonawczego oznacza tylko tyle, iż sąd ten jest uprawniony w oparciu o art. 15 § 2 kkw i z uwagi na przeszkody w nim wymienione do zawieszenia postępowania w konkretnej sprawie incydentalnej (np. o przerwę w karze) toczącej się przed tym organem z urzędu lub na wniosek (vide art. 19 § 1 kkw).

Nie daje ten przepis natomiast podstawy do zawieszenia postępowania wykonawczego w całości lub w części w miejsce sądu określonego w treści art. 3 § 1 kkw.

Stąd też Sąd Okręgowy – Penitencjarny w Gliwicach prawidłowo wystąpił do Sądu Rejonowego w Częstochowie o rozważenie zawieszenia postępowania wykonawczego w sprawie jako sądu, który jest dysponentem tego postępowania. Rozumienie przepisów jakie zaprezentował Sąd Rejonowy w Częstochowie prowadziłoby do rezultatu, iż sąd penitencjarny, którego właściwość jest zastrzeżona do ścisłej kategorii spraw decydowałby czy i w jakim zakresie możliwe jest wykonywanie przez Sąd I instancji np. kary grzywny, kosztów sądowych, przepisów o przedawnieniu, zatarciu skazania itp. Stąd w art. 15 § 2 kkw ustawodawca posługuje się pojęciem „zawieszenia postępowania w całości lub w części”. Ukrywanie się skazanego lub stan jego zdrowia mogą bowiem stanowić przeszkodę do wykonywania kary zasadniczej pozbawienia wolności czy też ograniczenia wolności ale nie jest to równoznaczne z przeszkodą np. w wykonywaniu kary grzywny czy kosztów sądowych w trybie egzekucji. Podobnie rzecz się ma z środkami karnymi.

Ten zakres pojęciowy zawieszenia postępowania wykonawczego nie pokrywa się z uprawnieniami sądu penitencjarnego, które sprowadzają się w istocie do możliwości zawieszenia postępowania incydentalnego toczącego się przez tym sądem w granicach określonych przepisem art. 3 § 2 kkw.

Przy interpretacji zaprezentowanej przez Sąd Rejonowy w Częstochowie, sąd penitencjarny procedujący np. w przedmiocie przerwy w karze, warunkowego przedterminowego zwolnienia oraz jego odwołania byłby właściwy do wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania wykonawczego w całości, rodzącego skutki do wykonania wyroku w pozostałym zakresie przez sąd I instancji.

Reasumując powyższe orzeczenie Sądu Rejonowego w Częstochowie nie znajduje oparcia w przepisach prawnych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł jak w dyspozytywnej części postanowienia.

Sędzia